

Foglalat: Magyar- és Erdélyország (jutalmazás; vakintézeti próbatétel; Párniczky †; Különféle.) Anglia (felsőházi viták, aug. 8—11; Globe a' tizedtörvény fölött.) Franciaország (spanyol hírek; párek válaszfölrása 's király felelete, ismét a' követház válasz fölrása némelly ponti; hírek Smyrnából.) Spanyolország (a' kamarák válasz-fölrásai; két ellentábor legújabb mozdulati.) Portugália (decretumok, 's egyéb újak.) Belgium (ministerium; követház 's a' t.) Németalföld. Németország (hírek Zweibrücken és Münchenből.) Éjszakamerika (újyorki nyugtalanság). Svéd-, Olasz-, és Görögország. Elegehírek. Gabonaár, 's pénzkelet.

MAGYAR- és ERDELYORSZÁG.

Ő cs. kir. Fölsége jul. 25-ki legfensőbb határozata által, Czettin véghelyi vár-őrsége közül, a' törökbosnyákok által történt megtámadtatáskor kitüntetett védelmi vitézségért Szilliak kapitányt, ki akkor az erőségnek ideigleni parancsnoka volt, 's ostrom közben két lövés általi sebet kapott, számfeletti őrnagygyá kinevezni; Poxega Tamás és Schima Venczel (amaz a' szluini határőr-ezredből, ez utóbbi pedig várőrségi pattantus) közvitézeket ezüst érdempénzzel megjutalmazni; végre a' várban akkor jelen volt 's a' védelemben nagy részt vett Pencz ingenieur-testi alkapitány, valamint az egész őrségi legénység vitéz magok viselésén legfensőbb tetszését kinyilatkoztatni méltóztatott.

Királyunk ő Fölsége jul. 15-ki legfensőbb határozata szerint Keresztes József vásárhelyi lakost szalagon függő polg. kis ezüst érdempénzzel méltóztatott kegyelmesen megajándékozni.

Vasárnap aug. 24-dikén tartatott Pesten, a' Főhg-Nádor ő fensége pártfogása, 's tek. Pest megyének alispánja Földváry Gábor ur, mint elnök 's a' fensőbb helyről kirendelt választottság fölügyelése alatt álló, 's 1826 óta létező vakok intézete növendékivel a' szokott esztendei nyilvános próbatétel a' ns. megyeház nagyobb teremében délutáni 3 órától alkonyatig igen számos mind helybeli, mind vidéki, épen a' közben-esett vásárra megjelent minden rendű vendégek gyülekezete előtt. Valamint már egyéb illyes próbatételek alkalmikor, ugy ez uttal is újra teljesen meggyőződhetett, a' szánakozásra legméltóbb vak-ságban szenvedő ártatlan gyermekek sorsát érező emberbarát, azon örvendeztető szorgalom és törekvésről, melly által a' fentiszteelt választottság, 's az általa kirendelt intézet igazgatója és tanítója ama' szerencsétlenek mind értelmi mind szellemi műveltetésöknek nagy és fáradságos munkáját viszik; különösen pedig meglepetve tapasztalható az örvendetes előmenetel, mellyel e' jó gyermekek egy év óta haladtuknak kimerítő bizonyoságot adák. A' vizsgálatás magyar és német nyelven következő tárgyakból történt: vallástanítás, magyarnyelvbéli oktatás, fejbéli és jegyekkel számvetés, német nyelv-tanítás, olvasás és írás, természet-tu-

domány és történet, technologia, földírás, hazai történetek magyar nyelven, hangászat theoria és praxis szerint, több egyes és közös ének- és muzsikái darabok előadásival, mellyeknél eléggé kitűnt, mikép némelly jelesb tehetségű növendékek, könnyen kitűnő ügyességig képezhetik magokat 's készültégek által későbbi éltükre ontarthatásukat könnyen biztosíthatják. A' vizsgálat után a' jelesb tanulók közül négyen, Prandtner J. polg. ezüstműves által önszántából készített 's juttatott ezüst emlékpénzekkel, (a' többiek se hagyatván jutalmi vigasztalás nélkül) ajándékoztattak meg. Említhetni egy uttal, hogy az intézet számára fensőbb engedelemtől fogva egy czélirányos ház vásároltatott meg a' királyutezában 758 sz. alatt, 's már f. eszt. sz. Mihálykor belé is költözködik. Mint-hogy pedig ez épületben hely lesz új növendékek fölfogadásira is, e' körülmény olly hozzáadással adatik tudomásul: hogy a) a' gyermekek csupán nyolcz esztendő kertul kezdve vállaltatnak föl; b) az intézetbeli tanítási pálya 6—8 esztendőre terjed; c) esztendei fizetés, szállás, tartás és oktatásért 144 pengő fr. d) 2400 peng. fr. tőkepénz alapítvány just ad az alapítónak az intézetben egy növendéket neveltetni. Hogy pedig más szegény szülék gyermekei is, ingyen vétetheszenek az intézetbeföl, alkalomképen felszólíttatik minden hazafi emberbarát: tegye meg tehetségi-höz mérsékelt áldozatját ez emberboldogítási oltáron, 's forró könnyeit törölje általa e' boldogtalan sorsú embertársinknak, e' szegény szükölködő de örökös hálát rebegő gyermekeknek!

Kir. tanácsnok Párniczky Mihály ur f. h. 20kán több évi huzamos tüdő-nyavalya-gyöngékedése után, munkás éltének 76ik évében kimult. A' boldogult érdemes tek. Pest vmegyénél kezdé hivatali pályáját, 1785ben kerületi biztossá lett, utóbb Gömörben a' főjegyzői hivatalt egész 1791ig viselte, honnan a' nagymélt. udv. Kancellariához concipistának neveztetvén, ottani 14 évi hivataloskodása után, kir. Fölségünk kir. tanácsosának nevezé ki.

Különféle. Torontalban legközelebb közgyűlés alkalmakor, az öt helységről álló bánlaki uradalom részről azon nyilatkozás tétetett: hogy minden az uradalomhoz tartozó helység tanítóji-

nak, vallás-különbség nélkül, kik az iskolákban a' magyar nyelvet sikerrel fognák tanítani, az uradalom pénztárából, évenként 50 vtó fr. toldalék-fizetés van rendelve, 's ezenfölül azon tanítónak, ki e' tekintetben 3 év lefolyta alatt leginkább kitünteté magát: érdemdíj gyanánt külön 1000 fr. kitűzve. — A' kézdi-vásárhelyi nagy égés fölül hírpótlékul említhetjük, hogy azon város 558 lakházaibul, a' földig égtek száma, oda nem tudván a' gazdasági épületeket, mindössze 421. Eddigi nyomozás szerint a' tűzbe égett személyek száma 15, de mivel még sokan nem találhatnak, alkalmasint e' szám nagyobb leend. Főhg. Ferdinand ő fens. mihelyt e' szerencsétlen esetről tudósított, azonnal ezer pengő frtot küldte a' szegény károsultak fölsegéllésire; erdélyi katonai főparancsnok b. Wernhardt ur pedig személyesen azon szerencsétlen város dűledékihez sietvén, az inség enyhítésére minden szükséges rendelést megtenni kívánt. — Bányay Demeter polg. magyar szabómester Bécsben a' cs. kir. egy. udv. kamarátul két eszt. kizáró privilegiumot nyert olyatén huszár formaruhák, vagy akármilyen más magyar öltözetek készítésére, melyeknél a' dolmányt soha sem szükség kigombolni, a' mellrészt a' többi öltözetűl elválaszthatni, 'ha tetszik szélesebbre ereszthetni; külön elpakolhatni; könnyebben is tisztul a' ruha, 's mellette megkiméltetik a' sinórozás és gombok aranyozása; ugyan egy ruhát három, négyféle alakra 's pompaszerűre készíthetni, 's mégis a' testnek tágasbodása vagy soványkodása esetén se a' sinórozást, 'se magát a' ruhát fölbonítani nem szükség.

A N G L I A.

A' norwichi püspök; 90 éves agg, 's főesperese Bathurst, egyházkörének több más lelkészeivel fölirást nyújtottak be a' királyhoz, melyben készeknek nyilatkoznak kezét nyújtani ő Föliségének minden rendszabásra, az egyház-javítás iránt, melyet az idő megkíván, 's melly az egyesek tulajdonjogát nem sérti, főleg pedig a' hit 's az atyák vallása igazi érdekeivel nem ellenkezik. — A' felsőházban aug. 8kán a' szegényi törvény 82 szóval 71 ellen, Wellington hg által javasolt némi módosítással együtt a' zabgyermekre nézve 3adszor is felolvastattott, 's elfogadtattott. — A' ministeri angol lapok attól tartanak, az irlandi tizedtörvény a' felsőházban a' disszenterek iránti törvényjavaslat sorsára jutand, miért is a' Courier igen kikel azon mozgás ellen, melly a' toryk közt uralkodik. Ruden és Kenyon lordok 's igen feszes toryk Londonba érkeztek, csak hogy a' vitán megjelenessenek. Reményli azonban a' Courier, hogy a' toryknak lesz annyi eszök, 's magokat az országgal egyetemben zavarba ejteni nem fogják. — A'

Globe Dublinból jelenti, hogy az irlandi nép az O'Connell által fölhozott javaslatokkal a' tizedtörvényre, teljesen elégtlennek 's nyugottnak nyilatkoztak. Kérde azután: valljon ezen örvendetes hír ki fogja e az ellenkező lordokat az alsóháztól elfogadott nyugtató rendszabályokra nézve engesztelni? — Gibraltarban jul. 18diki hír szerint a' cholera még folyvást dühösködött.

A' felsőházban aug. 8kán fölkele Tavistock lord mondván: „Sajnálva látom, hogy az ülés végéhez közelít a' nélkül, hogy a' ministerium bármilyen rendszabályt nyújtott volna be az egyház-javítás iránt, melyet pedig a' nyilvános vélemény olly hangosan 's közösen kíván, 's melly a' fenálló egyház tömérdek visszaélései (a' toryk morganak) eltörlesztésére olly mulhatlanul szükséges. Az egyház érdeke maga kívánja, hogy e' visszaéléseken minél előbb segítsenek, 's mindenek előtt különösen az otthon nem lakás (non residence) visszaélése szüntessék meg. Szükség, az angol lelkészségnek jól megérteni, hogy rá nézve csak egy mód van még megtartani a' nép tiszteletét és szeretetét. Melly abban áll, hogy felvilágosulnak 's türedelmesnek mutassa magát 's alázatra és erényre adjon példát, mi úgy is tiszte 's hivatása. (halljuk! halljuk!) Igen bízom a' ns viscountba, ki a' kormány feje most, hogy a' ns lord a' parlament szünetét előkészületekre használandja, melyek az egyház-javításra célzanak, mit ha elmulasztana, bizodalom igen megcsökkenne. „Beszédét azzal rekeszté: ha a' lordkancellár elő fogja e terjeszteni a' jövedelem-halmozási 's otthon nemléte törvényjavaslatokat a' jövő ülésen? — Mit Brougham l. igenze, 's mondá, hogy a' ns marquis által nyilvánított véleményben teljesen osztozik. A' cumberlandi hg 's az exeteri püspök kikeltek Tavistock lord által használt azon kifejezés ellen, „tömérdek visszaélések“ melly előttök igaztalannak 's illetlennek tetszik. Melbourne a' minister-elnök így szolt: Noha e' vitázatban személyes kérdés hozám nem irányoztaték, még is kétség kívül nyilatkozást várnak tőlem lordságtok a' Tavistock lord ns. barátom által tett kérdésre. (halljuk!) Nyilvánítottam tehát, hogy én a' fenálló egyházhoz hiven ragaszkodom, mindazáltal hozzá teszem, hogy ezen intézet, előttem veszélyben forgani látszik, 's hogy abból kivonassék, szükséges az idővel lassan belecsusszant visszaélések eltörlesztése. E' fontos kérdés fogja az én, 's társim figyelmét a' parlamenti szünet alatt komolyan elfoglalni, 's a' jövő ülés megnyittatásakor mint reménylem a' segédrendszabályokat előadni.“

A' felsőházban aug. 11én kérelem nyújtott be az irlandi egyház-ügy vizsgálatára nevezett biztosság törvényessége megbiráltatására. Roches-

ter püspök azt törvénytelennek nyilvánította, 's mondá, hogy ő az irlandi népet engedelmességtagadásra fogja unszolni. Ezután az irlandi tizedtörvény-javaslat 2odszi felolvasatása jött vita alá. Derry püspök, ki előbb a' javaslat ellen volt, oda nyilatkozott, hogy nézetét e' tekintetben megmésította, 's most a' javaslat mellett kész szavazni, mert számos közleményt vett Irlandból, mellyek bizonyossá teszik, hogy e' rendszabást különösen a' lelkészek boldogtalanabb és szegényebb része örömmel veendi. (halljuk! halljuk!) Ellenborough l. ellene szólott, mondván, hogy csak a' lelkészek szegénysége, nem akaradjok birja őket jóvá hagyásra. A' javaslat ugymond a' vallási békét helyre nem fogja állítani; a' tizedet Irlandban nem törli el; a' rendszer idejét egy nappal sem kurtítja meg, 's a' helyett, hogy a' tized-kötelesek számát fogyasztaná, inkább szaporítja, mint-hogy a' mostani tizedkötelesek számára még valamennyi irlandi birtokost is bele tud; a' helyett, hogy a' plebánosnak fizettének a' tized, ezentúl telekbér gyanánt a' birtokosnak fizettetik az. Beszédét azzal rekeszté, hogy a' törvényjavaslatot csak 6 hónap mulva olvassák el másodsor. (tetszés.) Landsdowne a' javaslat védelmére azon köztetszést hozta föl, mellyel azt, mind a' birtokosok, mind a' lelkészek fogadják Irlandban. (halljuk!) Jövendőli, hogy Irlandban mindaddig soha sem lesz állandó béke, míg e' tizedváltótervet nem fogadják el. Arra emlékeztete, hogy a' tizedek ez utóbbi félszázad alatt mindig bizonytalan tulajdon valának, 's mind inkább azok lesznek. Winchilea gr. azon esenge, hogy ha az első minister Irland 's a' protestans vallás iránt némi tekintettel van, ezen boldogtalan javaslatot vonná vissza, 's adnájövő ülésen érettebben megfontolt rendszabást be, mert a' főnforgó, igaztalanságon épül, 's a' legszentebb jogokat 's érdekeket sérti. Duncannon l. ellenben kérdezte: ha ő lordságok valamely rendszabást, bármi jó lenne is az, csak azért fognának e visszavetni, mert azt O'Connell ur jóváhagyá, mert ő olly nyilatkozásokat hallott, mellyek illyesmit gyanítanak. A' cumberlandi hg. kérdé: támogatá e l. Althorp e' másítást? Duncannon l. tagadá azt, melly választ a' toryoppositio nagy tetszéssel fogadott. A' szónok azonban hozzá tevé: ő igen örvend, hogy Althorp l. ez által oppositiojával semmit sem nyert. Miután a' ns. lordok mellette 's ellene kibeszélték magokat, szavazásra került a' dolog. A' 2dik fölolvadás mellett 51 személyesen, 71 meghatalmazás által — összesen tehát 122 szavazott; ellene 85 személyesen, meghatalmazás által 104, összesen 189; — a' javaslat tehát, mint a' lapok előre jósolták, 67 szótöbbséggel félrevetett.

— Ezen vita alatt a' megtámadást a' cumberlandi hg. vitte, ki miután az irlandi egyházügyet vizsgáló biztosság ellen, melly az irlandi lelkészség tulajdona terjedelmét 's mennyiségét nyomozza ki, hevesen kikelt, kérdé: helyes mód é ez Irland megbékítésére? Nem annyit teszen é az, mint mérgebbé tenni a' gyűlölséget, melly a' versenygő feleket különválasztja egymástól. (tetszés a' toryk-tól.) A' lordkancellár ugyan ígerte, hogy soha olly rendszabályhoz nem nyúland, melly az egyház jövedelmiből csak egy batkát is másra fordítana a' protestans szertartáson kívül. — (halljuk!) Grey lord szinte ugy nyilatkozott, 's örömet hallana ns Melbourne viscounttól is (az első ministertől) hasonló ígéretet. (tetszés.) 'S azt kérdi végre: mikép egyeznek meg e' nyilatkozások olly rabló 's dúló rendszabásokkal, mellyeket három év óta nyujtanak be az egyház ellen? — Beszédét tartós tetszés követé a' tory padokon. A' lordkancellár röviden csak így felelt: „A' ns. hg. e' teremben nem rég adott nyilatkozásom tartalmát hiven adta. Azt mondottam, 's ismétlem is, hogy az egyházi jövedelmeket más célra, mint a' protestans egyházra fordíttatni nem engedem. De ellenmondásban nem hiszem magamat enmagammal, ha ezen jövedelmek fölöslegét (ha külsőne az) népnevelés előmozdítására ohajtanám fordíttatni a' főnálló egyház elvei szerint. — (halljuk!) (Folytatása következik.)

A' ministeri Globe következőleg fejezi ki magát az irlandi tizedtörvény-javaslat félrevetése iránt: „A' közönség ismérni ohajtja azon rendszabás characterét, mellyet az örökös peeri (erbllich) bölcsesség félrevetett. Az irlandi tized névszerinti értékénél fogva megbecsültetett. A' tizedi törvény-javaslat ugy határozta, hogy a' lelkész e' névszerinti mennyiségből 100 f. sterlingért 60at nyerjen a' telek-birtokosaktól, száztól 20at a' consolidált alaphól (Fonds), 's hogy e' száztól huszat a' bizonyos törvény által eltörölt püspökségek jövedelme fizesse a' consolidált alapnak vissza. Igy biztosított a' felsőházban félrevetett tizedjavaslat minden irlandi lelkésznek 80at száztól. E' mennyiségből sok helyen 10et sem hajthatott be, 's azt is életveszéllyel, bayonettek segédelmivel, iszonyat 's vérontás közt. Most semmit sem kapnak; 's majd koldulni, vagy éhen fognak halni. A' közönség természetesen kérdeni fogja: valljon Wellington hg. oda szándékozik e adni jövedelme egy részét az irlandi lelkészség fölsegítésére? 's valjon Ellenborough l. ki a' javaslatot visszavetetténi ajánlá, kész e lemondani néhányról azon nyomos jövedelmek közül, mellyeket sinécurejaiból húz, hogy elejét vegye az éhenhalásnak, mellyet a' felsőház tegnapi szózata okozand.“ —

FRANCZIAORSZÁG.

Journal de Paris: „Tegnap a' Gazetteben olvasni lehet: „Hogy d. Carlos Elisondóba érkezte után tüstént hírnököt küldé Bayonneból St. Pétervárba. Nagy fontosságot tulajdonítanak azon válasznak, mellyet e' hírnök onnan visszahozand.“
 Mi igen féltjük d. Carlost, hogy hírnöke hijában fáradozand, 's visszatérte után ezt nehezen találja ismét Spanyolországban. 'S mi lenne akkor válasza fontosságából? — A' Moniteur fölhatalmazottnak mondja magát kijelenteni, hogy azon néhány párisi hírlap által terjesztett hírt, mellynél fogvást a' szabadságos tisztekhez parancs küldték haladéktalan visszatérésök miatt ezredeikhez, hazugnak nyilvánítsa. — A' Tribune 11kén ismét újra megjelent, Bichat-tól mint felelős szerkesztőtől aláírva. Nyomatja-Herhan ur, ki előbb a' Populaire-t nyomtatá.

Párisban Mizkiewicz lengyel költőtől új költemény jelent meg e' ezim alatt: „Pan Tadeusz, vagy az utolsó szajard Lithvaniában.“ Spazier ur a' szerző ügyelése alatt azt németre fogja fordítani. — Madridból azon különös logikai összefüggésű hírt közlik, hogy ott a' cholera nem sok embert ragad ugyan meg, de a' megragadtak közül igen sokat öl meg. — A' pairek válaszfölrírásából ezt közöljük: „Sire! Franciaország pairei épülve, 's figyelemmel hallgaták Fölséged szavait a' királyszeékről. Hódolásukat azzal ügyekzendnek megmutatni, hogy azon szabadályos mérsékelt politikát támogassák, melly valamennyi érdeket megfontol, valamennyi just tiszteltet, 's mellyet Fölséged olly helyesen a' charta politikájának nevezett.“ Ezután pontrul pontra ismétli és bőviti a' kir. beszédet, míg végezetül így fakad ki: „Mínthogy a' francia nemzet a' békét feljebb becsüli, a' nélkül hogy a' háborutól félne, örömmel értettük, hogy Europa esendét semmi sem fogja háborítani, valamint jóllétünket sem. Sire! ugyanazon érzelmektől meghatva, mellyektől Fölséged, mindig híven fog a' pairkamara azon magas küldetéshez ragaszkodni, mellynek teljesítése fölségedre van bízva, hogy Franciaországot a' társadalmi (socialis) revolutiotól ója, 's monarchiai alkotmányos kormányát tartsa meg. Fölséged mindig hajlandóknak fog találni intézvényink megerősítésére. Süker fogja e' törekvést koszorúzni, 's a' haza-szeretet, a' királyok 's nagy lelkek becsüvágya, lesz egyedüli dicsősége 's édes jutalma.“

A' National szerint 14én estve híre futott Párisban, hogy minister-változás lesz, és Thiers ur ki készül lépni, kit Guizot ur fogna pótlani a' belső ügyekben. — Azt is hírtették, hogy Broglie ur a' külső ügyek tárczáját (portfeuille) nye-

rendi el, Rigny ur pedig a' tengerit. — A' többi párisi újság 15ről e' hírről veszteg hallgat.

A' király felelt a' pairkamara válaszfölrírására, 's örvendezését fejezé ki azon férfias erőn, mellyel a' pairkamara érzelmeit kimondá, a' rend föntartását kötelességének mondván. A' rövid válasz végén egyességre inti őket, mert csak úgy reményli a' nyilvános nyugalom, a' kül- 's belbéke állapotását, mi egyedül képes Franciaország jóllétét biztosítani.

A' követház válaszfölrírása javaslatát az elnök aug. 12én olvasá föl, 13kán pedig már vita alá is jött. A' javaslat ugyan pontról pontra végig megy a' király beszédén, de erősb hangon szól, 's hártározottabban. Következő helyei említést érdemlenek, mínthogy az egészt akkor adjuk majd, midőn a' kamara elfogadá azt: „Az 1830ki charta, 's az által alapított dynastia, az alkotmányos intézvények haladó szabályszerű fejlődése, a' szabadság és rend, minden justisztelés, 's hűség minden kötelességhez, az ország-igazgatásbeli bölcsesség 's méltóság, az országos vagyon körüli nagy és szigorú takarékoság, ezt akarják az ország érdekei minden hatalmával, meggyőződéseivel teljes erejével.“ Ismét lejjebb, miután a' nemzeti őrségnek 's a' seregnek szomorú hűségét és fájdalmas győzedelmét megköszönte 's az iparról szólott, melly bő kilátással kecsegtet, ismét az ország pénzügyére (financia) kerülve: „Bármi hízegő is azonban, Sire, a' jóllét e' kilátása, bármi bő segédforrást ígér is az jövőre nézve, csekélyek 's elégtelenek lennének mind azok, rend nélkül a' pénzügyben, az országos rend ezen első biztosítékában. Teljességgel elő kell azon egyensúlyt állítani, mellyet Fölséged a' bevétel 's kiadás közt reméltet velünk. Számolunk, hogy Fölséged az ország hangosan kimondott kívánságához fog ragaszkodni, a' kiadásokat a' közönséges bevételek korlátához mérsékelni 's minden lehetséges takarékoságban kezdeménnyel élni, 's mennyire lehet, a' rendkívüles hitelek kimerítését kerülni, mellyeket a' kamara aggodásból a' jövő iránt bizott rendeletére, melly aggodás, hála legyen a' béke-föntartásnak 's a' rend könnyű helyreállításának, szerencsére nem teljesült. Ideje már, hogy költséginkben is helyes egyensúlyt állítsunk helyre. A' földadás bizonynyal nehéz, de rá szenteljük magunkat, 's a' kamara e' ezéjját tartóssággal fogja üzni, mellyben langyulnia nem szabad, ha küldetését elhibázni nem akarja. Figyelemmel fogjuk a' jelentett pénzügyi törvényeket vizsgálni, 's nem kétkedünk, hogy az utolsó ülésben megállapított előszabások híven megtartattak, 's a' kiadások a' törvényhozói hitel sorompjai közt ma-

radtak. — Azonban legujabb hírek szerint a' javasolt válasz-felírás úgyszólván minden vita nélkül elfogadtatott.

Smyrnából jul. 26ról 's egyébünnen jött tudósítások említik, hogy Syriában a' lázadás, mellynek fő oka Ibrahim basa rendszere volt, Mehmed Alit nagy erőfejtésre kényszerítette. Ibrahim tudmílly 18,000 fegyveres fő védelme alatt, melly Adana partjaitól Gazaig, 's Taurustól Haleben és Damaskuson által Jerusalemig terjede ki, a' meghódított országba oly igazgatási rendszert hozott e' másfél év alatt, melly minden tartományt egyenlő állásba tett, noha azok közül némelyek eddig némileg szabadoknak érzették magokat. A' fiatal-ság erőszakos szedetése a' sereg számára ideimájusban Naplust zendíté föl először, miután már Libanon, Samaria és Juda környékén az elégtelenség úgy is fő pontra hágott. A' lázadás hamar elterjedt, 's azon veszteségek, mellyeket az Aegyptusiak szenvedtek, arra mutatnak, hogy tulajdonkép meglepettek. Azon Lirre, hogy a' samariai hegyekben az ujonczszedésre küldött seregosztályt fölkonozolták, Ibrahim egy lovas ezredet küldött, melly hasonlósorsra jutott, egyszer-smind atyjától segedelmet kért, ki Alexandriából személyes vezérlete alatt kívánta Syriába vinni a' sereget. Ezalatt Ibrahimot Jerusalemben a' környéki beduinek békeríték, 's Ibrahim a' külön-satákban 6000 embert vesztett. — Azonban a' smyrnai újság jul. 26ról azon hivatalos, 's valamennyi europai consulhoz szétküldött közleményt adja, hogy Ibrahim basa tudósításánál fogva Naplus, Jerusalemben és Hebron környéke lakosai végkép meghódítottak.

SPANYOLORSZÁG.

A' spanyol kamarák mindeddig a' trónbeszédre küldendő válasz-felírással foglalatostkodnak. A' felsőház válasza, mint az a' biztosságon keresztül ment, minden oldalról merő vizshangja a' királyné beszédének, és semmi újat magában nem foglal: a' procuradoroké saját nézetekre fordul át 's kiterjeszkedik a' nemzet kívánságira; kiemelhetőbb pontjai ezek: Sennora! Gyönyörűséggel látuk Főlségedet közöttünk a' cortes-megajításkor, 's igaz örömmel vettük szavait alaptétei 's kívánsági felől, mint mellyek teljesítettén, elégségesek e' bajnokszellemü nemzet jóllétét biztosítani, jóllétét, mellyre kedvező körülmények szerencsés ütközése miatt hivatva látszik, de visszás elvü törvényhozás által rég időktül makaesul akadályoztatik. Megifjítani e' szerenésellen hazát, annak minden rugóit erőbe 's tehetségbe hozni, terjedelmet kellőt 's kezességet szükségest szereznünk társasági jogainknak, és ez alapokon emelni föl magas emléket a' nép 's trón közti egyességnek,

ez a' mi kívánságunk, ez gyülekezetünk kitűzött nemes célja, mellyre minden szorgalmát áldozandja. Főlséged megigérére ama' rossz tanácsu herczeg viseletét tanácsunk elibe terjesztetni, mi figyelemmel fogjuk vizsgálni e' fontos ügyet, 's nem hagyni csalatni magunkat bírálatában holni ferde tekintetek miatt, mellyek a' nyíltan szólást és szigorú igazságot némileg is tartóztatnák. Az ország törvényei, a' nép egyezése, mindnyájunk kívánsága, és minden akarat főlséged f. leánya mellett nyilatkozzék; csupán egy zendülő párt, a' főltszigeget egyik zugában emelint ellene 's ellenünk lázadó kiáltást. Ezek iránt sokkal szomorítóbb sikerét tapasztaltuk a' próbált szelidség és kegyelemnek, mintsem hogy még egyszer azokhoz nyulhassunk. A' gonoszak büntetlenség által csak fel-tüzeltetnek. Ki szívet elzárja 's füleit bedugja a' Haza keresztülható szózata előtt, szenvedje teljes sulyát a' törvények kérlelhetlen pallosának; erőszak a' gonoszlelkűek ellen. — Mi belső állapotunkat illeti, azt mondá Főlséged, hogy annak képe koránsem oly hizelgő, mint talán hazafiságunk várhatná; mi szomoruan valljuk, még zordonabbnak látjuk e' képet, mintsem Főlséged gondolhatná. Ama' hosszan tartott kegyetlen rendszer, vak igazgatás, örökös ellenkezőt tenni a' társasági szerkezet józan elveivel, messze süllyesztének bennünket az alacsony-ság és nyomoruság szomorú mélyébe. Főlségednek jutott a' dicső rendeltetés, szegény elhaló hazánkat újjá teremteni, 's nevét e' szép vállalat dicsőségivel párosan örökíteni. A' kir. statutum, mondá Főlséged beszéde záradékán, megveté az alapot, 's csak rajtunk immár a' sor az épületet folytatni. Ime! hogy megfeleljen kamaránk ez őszinte hivatásnak, mátol fogva kitűzve állanak meggyőződésünk 's elveink sorozati. Minden társasági jognak egyenlő oltalmat kell találni. A' nyomtatási szabadság, e' gondos örje minden biztositékinak, szükség, hogy minden lánczibul megmenekedjék, mellyek miatt eddig majd semmiségbe süllyeszteték. Jó törvények korlátban tarthatják kicsapongását; de nem igazság se nem okosság többé annak valódi 's tettegi hasznait, csupán képzelt veszélyektüli félelem 's fenyegetésnek fölállozni; és lehetetlen is a' gondolatokat szabadon terjeszteni addig, míg a' nyomtatást censura és önkény nyommasztja. Egyenlőség a' törvény előtt, személyes szabadság, és törvényszéki függetlenség, lássák minélelőbb teljes terjedelmüket. Ezen elveinkhöz csatoljuk még, a' kormányhatalom viselőjinek felelősségét 's az eskütszékek behozatalát, mint az ártatlanság legközelebb védődjét. Mind ezeket mi egy elemi törvénykönyvben (elementaris codexben) kívánnók egyesítve látni, melly politikai jogainkat 's köte-

lességinket kepezze; e' codex javaslata szerkesztését pedig az igazgatás minden ágaiban a' legérdemesb 's tehetségesb férfiakra bízani, — azután mondhatván kamaránk biztonnyal: hogy a' nemzet helyzete majdan jobbra fordulni, 's Spanyolország népei Fölséged nevét áldva, érezni fognák a' különbséget, melly a' mindent elnyomókorlátlan uralkodás, 's atyai igazgatás közt van, melly hatalmat csak úgy használ, ha köz jó kívánja meg. E' szabadelműség, mellyel magát a' kamara épen felhozott szavaiban kifejezé, bizonyosságot nyújthat fölségednek az ő alapelvei, 's más részről kezességet Fölséged személye iránti örök hálája felől." — Legközelebb megjelent kir. rendelésnél fogva: a' kamarák titoknoksága dolog könnyítés 's nyilvánosság miatt segéd tiszteket kap, az elsőt 2400, 2dikát 2000, két 3dikát 1600 real esztendei fizetéssel, továbbá négy másolót 5—600 real, két gyorsíró 1400 's 1200, 's a' Gaceta ujságnak egyik szerkesztő tagját 1200 real fizetéssel. E' hivatalbeliek mind a' két kamaránál külön külön lesznek. — Gen. Palafox jelenté a' kamarának, hogy fogságából kibocsátott, 's helyét a' kamarában elfoglalja nem sokára.

Aug. 14kérül szóló telegraphi jelentés szerint: d. Carlos 12kén Onnatet elhagyván, El-Orrio felé fordult; kísérete Zavala csapatjai 's Zumalacarreguy hadának egy része. Rodil 13kán Onnate felé volt utban." E' telegraphi hirt némi világosítással követi a' j. des Débats következőn: Onnate kis város Guipuzcoában 2 mérföldnyire Mondragontul. El-Orrio Biscayában fekszik Mondragontól éjszakra mintegy 5, Bilbaotul pedig 7 mérföldre. Mint e' mozgásból látszik a' carlositák nagy hada oda hagyja Navarrát 's Biscayába megy, amott Segastibelza alatt csupán egy mozgó hadlábát marasztván. Azt előre látni volt, hogy Zumalacarreguy minden ütközetet mellőzni fog, 's a' lehető bekerítés elől a' heglánczokon keresztül Rodil elől ügyesen kiesuszni; mi megtörtént. Navarra már most szabad, de helyette egy más tartomány változik esatattérré. Ha e' tartományban (Biscayában) az insurgensek hadterve az, hogy némelly tengerről jövő szállításokat, miben hadszerekre nézve igen megszorulva vannak, eszközhessenek: úgy egyszersmind az eddig szemesen került harcot ki kell állaniok, mert alkalmasint a' tengerszélekhöz fognak szorítottatni.

P O R T U G Á L I A.

D. Pedro hitvesestül 's d. Maria királynéval Lissabonbul jul. 25kén hajóra szállott Porto felé. A' financz-ministerium rendeltetést adott ki, mellynél fogvást a' papirospénz forgását ezental az egész portugál statusban megszüntetvén, helyette érczet állit elő. Egy más kir. decretumot pedig

így közöl a' Cronica: „Megfontolván az alapos okokat, mellyeket hozzám a' „szent föld köz biztossága“ eltörlesztése iránt fölterjesztének, mint-hogy ezen biztosság több év óta azon gyalázatos visszaélés által tartogatja fön magát, mellyet a' nép hiszékenységgel üz, és ármányos 's az igaz apostoli-katholika vallás kárára szolgáló hamis színek alatt nevezetes mennyiségű pénzeket csal ki; ezelszerűnek tartottam határozni a' mi következik: 1) A' szent föld közbiztossága ezennel eltörültetvén, jóságai a' statusjavakhoz kapcsolassanak; 2) tőke 's kész pénzei a' kinestárra szálljanak; 3) mind e' vagyonokrul az egyházi rendek jelen állása vizsgálatára kirendelt bíróság jegyzéket készítsen, 's a' kinestári törvényszéknek terjessze föl; 4) minden ezzel ellenkező törvény és határozás visszahuzatik 's a' t. aláírva: d. Pedro." A' cortes választások már jobbára mindenütt megtörténtek és pedig egyezőleg a' ministerium szellemével: csupán Portóban győzhetett az oppositio. Mint hallik első fő tárgya lenne a' cortes vitatásoknak: a' királyné leendő férjét megválasztani; melly megtiszteltetésre legtöbb reménye a' leuchtenbergi hgnek van. — Estremadura és Leiria tartományba, az ottan elszaporodott rabló csoportok kiirtatásukra, néhány osztály lovasság indítottatott utnak. — Jul. 24két, mint évnapját Lissabon bevételének (hg. Terceira által), a' fővárosban fényesen ünnepelték meg. — Genuából, az oda kiszállított migueliek közül, sokan ismét visszakiváncoktak Portugáliába; de a' kapitány nem vette föl őket, kinyilatkoztatván, mikép parancsa oda terjed csupán, hogy őket Genuába vigye, de nem ismét vissza is. Vigo kikötőben egyik spanyol hadihajó d. Carlos részire nyilatkozott.

B E L G I U M.

A' brüsseli egyetem biztosságának feje Brouckere ur.—A' követház 4én tartá utolsó ülését. „Ideje is volt már, ugymond az Indépendant, 8 nap óta a' kamarát alig lehet teljes számban tartani. Ha meggondolja az ember, hogy a' törvényhozó test majd 9. hónap óta együtt van, 's munkájából még is alig marad egyéb szemlélhető a' költség-nél 's vasutnál, azonban a' tartományi 's község-igazgatási sarkalatos törvények egy év óta végzetlenül hevernek, ennél fogva méltán kérdezhetni: mi szédítő szellem fogta el képviselőinket? Igaz ugyan, utolsó napokban törvényt kaptunk a' gyoles és gabona felől. De mi azt tartjuk, ez még nem elég. Bár nagyon is soknak ne találja Belgium! Mint tudva van legelsőben is Stein báró egykori minister ada példát az ország történet-ku'főjinek átfogó terv szerint 's bírálólág kiadatásukra. E' példa után indulván Anglia hasonló gyűjteményt készített az angol történetekre nézve, 's a' par-

liament tetemes költséget ajánlott e' végre. Mult évben Franciaország hasonlót tön, a' kamarák pénzt szavaztak rá, 's az e' végett összeállott társaság, a' német példájára, folyóírást is határozott kiadni a' régi történet-isme (Geschichtskunde) köréből, 's még utazásokat is tétetni. Most Belgium is követé e' példákat. A' király minden régi irományok 's oklevelek jegyzékeit kiadni rendeli. Nálunk Magyaroknál az illyes folyóíráshijányát egyebeken kívül egy részben a' m. tud. Akademia fogja pótlani régi kéziratok kiadásival, más részben a' Tud. Gyűjtemény, mint két év ótai újabb irányából, 's mostani szerkesztéséből ítélhetni. — A' ministerium végkép ki van nevezve: Theux ur belminister, Ernst az igazságé, Huart a' financzé, 's Meulenaere a' külügyeké lett. Az új ministerek aug. 4én tették esküjüket le a' király kezébe.

N É M E T A L F Ö L D .

Haagából aug. 6ról írják, hogy Thompson rotterdami könyvnyomtató ügyét a' törvényszék elítélte. A' vádlevél azzal terheli, hogy „L'Étendard“ nevű hirlapjában, mellyet belgákkal egyet értve ada ki, a' kormány tetteit ügyekszik gyanúsakká tenni; a' király 's királyi ház hitelét csökkenteni; elégtelenséget 's izetlenséget gerjeszteni a' kormány iránt. Thompsont a' törvényszék öt évnyi fogságra ítélte. E' vétségek mind lapjai soraiból, mind levelezéseiből kiszűlnek, de ki az is, hogy Lebeau ministertől pénz-segélyt is kapott.

N É M E T O R S Z Á G .

Zweibrückenből jul. 29ről írják, hogy mintegy 8 vagy 10 nap óta náluk sem szabad a' postahivatalon rendtiszségi engedelem nélkül kiadni a' francia hirlapokat. Melly rendszabály a' teljes tilalomtól semmiben sem különbözik. Első két nap a' Nationalnak megkegyelmeztek, de utóbb az is eltiltatott. A' mérséklett Courier, a' dőre Constitutionnel, a' böszült legitimista Gazette de France, sőt még a' ministeri 's doctrinaire Journal des Débats is lefoglaltatott. Mihez képest a' zweybrückeniek már néhány nap óta teljesen francia újságok nélkül vannak. A' nép nagy része azonban már igen hozzá szokott ezen olvasmányhoz, 's nehezére is esik elszokni attól. Számos francia család, már több év ótai lakosa Zweybrückennek, el készül hagyni a' várost, nem akarván illy körülmények közt benne maradni. — Münchenből érkezett hír szerint Polizoides ur, a' Kolokotroni 's társai fölött ítélő törvényszék elnöke, 's Terzetti ur, a' bírák egyike bírói tisztök nem teljesítése végett hivataljoktól 6 hónapra fölfüggesztettek, 's a' főügyész vádat támasztott ellenök. Mind a' ketten törvénytelen cselszövények által ügyekettek az ítélet-kimondást elhalasztani, 's miután a'

többség azt már kimondá, ellenmondást adtak az ellen be, 's ellenszegüléseket annyira vivék, hogy végre az igazság-minister egész ministeriumostul vala kénytelen a' teremben megjelenni, 's Polizoidest, az ítélet-hirdetésén megjelenni folyvást vonakodót, a' rendőség által erőszakosan helyére ültetni.

É J S Z A K A M E R I K A .

Ujyorki hírek jul. 17ről jelentik, hogy a' pénz ügye 's viszályai csilapodni kezdenek, 's a' bankigazgatók valószínűen elfognak eddigi rendszerüktől állani, mellyel a' pénzt erőszakosan vissza tartóztaták a' forgásból. — Azonban szomorító hírek említik Ujyorkból, hogy a' város több napiglan ocsmány nyugtalanságok láthelye volt. E' zajgás okául azt mondják, hogy a' nép igen fölzudult azok ellen, kik az egyesült statusokban a' rabszolgaság eltörlésére törekeshnek. Hire futamodván, hogy a' rabszolga-fölszabadítás baráti gyűlést készülnék tartani, a' pórság itt is, mint mindenütt, iszonyu zaj 's robajjal a' színesek egyházaira, 's lelkész-lakjaira rohant. Ezer fegyveres gyalog 's két csapat lovasság nem birt az előtűduló sokasággal. A' katonaságtól épen semmit sem ijedt meg, tudván bizonyosan, hogy a' kormányzó jelenléte nélkül rá puskázni nem szabad, 's csak kihahotázta ezt. A' pórság Lewis Tappan ur lakására rohant, minthogy ő volt a' rabszolga-fölszabadítás legbuzgóbb előmozdítója. Butorit az utcára hányták, összetördelték, vagy égettek, 's már épen Washington képét valának a' többi butorral elégetendök, midőn rá ismervén, a' tisztelet kurjongó kiáltozások közt a' haza atyja iránt, azt sértetlen egy szomszédházba vitték. 4 v. 5 egyházat dultak föl, a' színesek különféle ágazatai lelkész-lakaikkal egyetemben. Hasonló nyugtalanságok törtek ki ugyanazon okra Newarkban, Newjerseyben és Norwichban Connecticutból. A' nyugalom 24keig azonban ismét helyre állott.

S V É D O R S Z Á G .

Gothenburgi hirlapok aug. 6ról mondják, hogy noha meg nem egyeztek még az orvosok az iránt: vajjon ásiái cholera e a' mostan ott uralkodó járvány? a' hatóság még is rövid utasítást bocsátott közre arról: milly életmódot kell a' cholera alatt követni az embernek. A' vásárok fölfüggesztettek, 's a' hatóság nem ad többé egészségi utleveleket. A' betegek számára már egy házatis vettek. Aug. 3—4ig 46an haltak meg a' külvárosban. A' mirigy a' falura is kiterjedt. —

O L A S Z O R S Z Á G .

Rómából írják, hogy a' pápa aug. 1jén egy hirnök (courrier) érkezte után azonnal rendkívüli gyűlést tartott a' bíboros atyákkal, mellyben ő eminenciájoknak szomorú tudósítást terjeztett elő,

hogy Patrizio da Silva lissaboni patriarcha-kardinal, a' d. Pedro által kinevezett püspököket fölavatta v. szentelte. Ő szentsége beszédéből a' mélyen megsértett atyai érzelem szólott, ki az engedellen fiú (d. Pedro) minden igaztalanságát beszéli elő, olly fiút, ki a' papságot gúnyolja 's üldözi 's az egyház javait elpazérolja. Mondá továbbá, hogy illy szakadás még a' francia revolutio rettegető napjaiban sem történt, mert a' francziák e' tekintetben az egyház fejét 's az egyházi törvény jusait mindig elismerték. Az végeztetett, hogy d. Pedro még egyszer intessék meg e' kárhozatos utról visszatérésre; ha pedig e' 2dik 's utolsó felszólítást sem akarná meghallgatni, akkor nem marad egyéb mód hátra, mint az átkot kimondani rá. Ugyanazon consistoriumban végezte a' sz. atya azon szokott szertartást, mellyel a' három új kardinálnak száját megnyitotta, mi által ezek szózatot nyernek a' gyűlésben.

GÖRÖGORSZÁG.

Egy naupliai levelező jun. Gról azt írja, hogy a' kormány engesztelő rendszabáshoz későn fogott. Mit egy év előtt a' nemzet köszönettel, 's zálog gyanánt fogott volna fogadni az iránt, hogy Görögországgal görög szellem szerint fognak bänni, mint a' hér-elismerés 's az árvák 's özvegyek nyugpénze, 's t. ef. azt most, miután a' szükség csikarja ki, gyöngeségnek veszik. •Nem europai emlékjegyeket és szalagokat, hanem kenyeret 's megállható helyzetet kívánnak e' hazában, mellyet fegyverrel szerzének magoknak. A' szántás vetés sem sokat segít rajtuk, ha csak eszközöket nem nyujt nekik a' kormány földeik kellő mivelhetésire.

E L E G Y H I R E K.

Nem rég Bondarenko orosz közlegénynek a' lublini vadászrezdéből a' sebastopoli tengeri bűntető osztályhoz tartozó két foglyot kelle a' városon kívül bizonyos pontig kísérni. Midőn mind a' hárman kiértek a' városból, mind a' két fogoly azt adá a' szolgálatban még tapasztalatlan katonának elő, hogy parancsnokuktól némi megbízás félre menni kényszeríti őket, de csak hamar kitudta szándékukat, 's azon volt, hogy térjenek vissza. Parancsára semmit sem hajtva inkább egyesülten rá rohantak, lefegyverezék, 's tüsténti halállal fenyeget-

ték, ha velök együtt meg nem szökik. Bondarenko kénytelen kellelten engede az erőhatalomnak, 's követé őket. Ez alatt azonban képes volt őket készségével annyira elhitetni, hogy kevés vártatva fegyverét visszaadták. Estve felé némi folyó mentében keskeny ösvényen menvén egymás után, minthogy Bondarenko a' leghátulsó volt, észrevétlen megtöltötte fegyverét, 's ugyanazon pillanatban egy lövésre lelőtte az egyik foglyot. A' másik hirtelen megfutott. Kergetvén ezt másodszor is megtöltötte puskáját, 's minthogy be nem érhetette, 2dik lövésre azt is leterítette, mire azonnal minden késedelem nélkül ezrede fejéhez ment, 's bójelenté a' történetet. A' császár a' katonának száz banko rubel ajándékot adatott, 's az ör-gránátos ezredbe tétette által. —

Jul. 11kén ama' nagy czári fegyvergyártól, hol 5000 munkás dolgozott, híres Tula város, lángmortalék lett. Csak kevés óra alatt 9 szentegyház, 607 lakház, a' fegyvergyár valamennyi fa épülete, a' vas-, világ-, és husáros sátorok 's t. lettek hamuvá. Hasonló szerencsétlenség érte ugyanaz napon Moszkva egyik részét is, hol 390 fa — 's néhány köház hamvadt el; az így okozott kárt több millióra becsülik. —

A' rotterdami árvaház 1746ik évben fogadott némi Emous Hendryna nevű árvát gondviselése alá, melly akkor 14 éves volt. Ezen árva folyó év jul. 19kén ültte meg 102ik születésnapját 's mindig ugyanazon árvaházban ápoltatva, melly pénzalapját így természetesen csak hamar fölemésztené, ha valamennyi árva növendékeit ennyi ideig volna köteles tartani. — Rotterdamba aug. első napjaiban egy közönséges országúton járásra készült gőzkocsi érkezett, és szilárd szerkezete által sok csudálót esődite szemléletére. Ha illy gőzkocsik, min eddig még kételkedtek, a' rázást közönséges utakon kiállják, bizonyosan hamar el fognak szaporodni 's a' vasutakat fölslegesekké tenni; minthogy föntartatásuk kevesebbe kerül, 's nem is kívánnak olly költséges utakat. Angliában mindinkább szaporodnak. — Hermann, az offenbachi prófétát elfogták, 's vasas lovas kíséret alatt Darmstadtba vitték. Még az offenbachi gyalogság is kiállott. Hermann évitetése után gyűlt össze a' nép.

A' gabona pesti piaczi ára aug. 26kán 1834:

A' gabona pesti piaczi ára aug. 26kán 1834:							P é n z k e l e t :						
posz. m. val. gar.	legjobb	közép	legkisebb	posz. m. val. gar.	legjobb	közép	legkisebb	Bécs augustus 25dikén középár pengő pénzben					
Tisztabuza	126 $\frac{2}{3}$	120	113 $\frac{1}{2}$	Zab	73 $\frac{1}{5}$	72	70	Status 5 pC. kötel.	98 $\frac{2}{3}$	1834 ^{ki} statusköles.	518 $\frac{1}{2}$		
Kétszeres	103 $\frac{1}{3}$	100	—	Köles	—	—	—	„ 4 pC.	90 $\frac{1}{4}$	Kam. 2 $\frac{1}{2}$ pC. kötel.	—		
Rozs	96 $\frac{2}{3}$	93 $\frac{1}{4}$	—	Köleskása	226 $\frac{2}{3}$	213 $\frac{1}{4}$	200	„ 1820 ⁱ köles.	—	Bankrészvény	1235 $\frac{1}{2}$		
Árpa	93 $\frac{1}{3}$	90	—	Kukoricza	96 $\frac{2}{3}$	93 $\frac{1}{4}$	—	„ 1821 ^{ki} „	136 $\frac{2}{3}$	Cs. arany pCt. agio	—		

Szerkezteti Helmezy. Nyomtatja Landerer.